

Književnost in umetnost.

„Popotnik“ ima v svoji 11. številki to-le vsebino: 1. Dr. Janko Bezjak: O razlaganju besed, izrazov in rekel pri obravnavi beril v ljudski šoli. — 2. Iv. Šega: Nekaj misli o zgodovinskem pouku. — 3. V. Bežek: Zaščitnikoma Levčevega pravopisa vnovič v preudarek. — 4. Iv. Šega: Pedagoški utrinki. — 5. Razgled. Listek 348. — Pedagoški paberki 349. — Kronika.

Kipi znamenitih Slovencev. Trgovec gospod Jernej Bahovec (prej Jos. Petrič) je izdal male kipe znamenitih slovenskih literatov in sicer Vodnika, Slomška, Prešerna, Jenkota, Jurčiča in Gregorčiča. Ti kipi, ki so jako primerni kot učilo in namizni okraski, so glede podobnosti kaj dobro pogojeni in jako lično izdelani ter prav primerni ne samo za narodne rodbine, nego tudi za šole. Kipi so na čednih podstavkih. Narejeni so od takozvane slonokostene mase in se dajo tudi umiti. Cena je prav nizka, komad stane samo 1 K 80 vin. Priporočamo te kipe prav toplo; ž njimi je gotovo ustrezno narodnemu občinstvu.

„Matica Hrvatska“. Malo tednov še in dozorel bode novi sad „Matice Hrvatske“: devet knjig, tehtovitih, krasnih, kakršnih je že toliko izšlo iz Matičnega krila. Šest bo leposlovnih: slavnega romanopisca J. E. Tomića povest iz XVIII. stoletja „Udovica“, zgodovinski drami: Vojnovičeva „Dubrovačka trilogija“ iz Napoleonovo dobe in Miletičev „Tomislav, prvi kralj Hrvata“, tri povesti Bertičeve pod skupnim naslovom „Ženski udesi“, Radičev prevod nekaterih čeških povesti „Djevojački svet“ in znamenitega pesnika Tugomira Alaupovića izbrane „Pjesme“. Pouku bodo namenjene tri publikacije: I. zvezek dr. Milobarove, času jako primerne knjige „Izabrana poglavja iz obćega narodnega gospodarstva“, drja. Medinija „Crte iz hrvatske književnosti“, opisujoče slostveno delo Dalmatincev in Dubrovčanov v XVI. stoletju in zgodovinska razprava dr. Šišića „Vojvoda Hrvoje“. Vse to ogromno knjižno blago ponuja „Matica Hrvatska“ za skromno svotico 6 K. V svoji posebni zalogi izda letos vrh tega knjigo Racovo „Život starih Grka“, katero morejo dobiti člani za doplatek 2 K 40 vin. Ker izidejo letošnje knjige „Matice Hrvatske“ že v drugi polovici meseca grudna (in ž njimi vred običajni „Izveštaj“), zato prosi tukajšnje poverjeničstvo (g. župnik Ivan Vrhovnik — pooblaščenec njegov: g. knjigovez in tvorničar Ivan Bonač), da bi se mu blagovolila letnina 6 K poslati gotovo do konca tekočega meseca.

Vestnik.

Osebnosti. V brežiškem šolskem okraju so na novo nameščeni kot prov. učitelji (ce) sledeči gg. in gdč.: Sotlar Martin na štirirazrednici v Kapelah; Svetka Lapajne, Windischer Marija, Jankovič Peter in Potočnik Ludovik na novorazširjeni šestrazrednici v Dobovi; Hočevar Maks na štirirazrednici na Bizeljskem; Schiffner Emil na novorazširjeni trirazrednici v Sromljah; Mazi Olga in Jamšek Viktor na novorazširjeni štirirazrednici v Artičah. G. Majcen Martin, def. učitelj pri Sv. Duhu v Ločah je premeščen v Rajhenburg. G. Kalan in gdč. Mükusch sta radi boleznima na dopustu. — Začasnim učiteljem na trirazrednici v Velikih Laščah je imenovan g. Vinko Engelmann. — Nadučitelj pri Sv. Lenartu nad Laškem je postal g. Albert Planer, okrajni pomožni učitelj v Celju in dosedanji suplent na vadnici mariborskega učiteljskega ter stalni učitelj v Breznem, g. Fr. Breznik je nameščen kot okr. pom. učitelj za okraj Sv. Lenart v Slov. goricah. — Na šoli v Studencih pri Mariboru sta razpisani dve mesti. — Usposobljenostni izpit za ljudske šole so naredili sledeče kandidatnje in kandidatje: gdč. Olga Bradaška v Ljubnem pri Celju, s. Aleksija Erzar v Mariboru, Karolina Gomilšek v Trbovljah, Mirka Gregorin v Celju, Roza Lapajne v Vidmu, Matilda Mihalič v Ljutomeru, Pavla Miklavc v Makolah, s. Eleonora Pirnat v Mariboru, Marija Rupnik pri Sv. Florijanu v

Doliču, Marija Šireelj v Cirkovcah (z odliko), Ida Schitt-nig v Hočah; gg. Rudolf Arnšek v Globokem pri Brežicah, Al. Bučar v Sv. Lovrencu na Drav. polju, Jos. Gorup na Polensaku pri Ptuju, Ivan Jakše na Vranskem, Avgust Lukežič v Cirkovcah, Ivan Magerl v Svibnem, L. Mohorko v Majšpergu, Ivan Pavlovič v Vidmu in Mihael Slemenšek v Novi cerki pri Ptuju. Dopolnilno preskušnjo iz nemščine je napravil gosp. Iv. Jezovšek v Sv. Lovrencu pri Celju.

Odbor za predpriprave deželne učiteljske konference, ki se bo vršila l. 1903, je imel 20. m. m. v konferenčni sobi c. kr. učiteljskega svoje zborovanje, pri katerem se je konstituiral. Predsedoval je c. kr. deželni šolski nadzornik za ljudske šole. Za njegovega namestnika je bil določen ravnatelj c. k. učiteljske Fran Levec, za zapisničarja je bil izvoljen Franc Gärtner, učitelj na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani. Delegati so se posvetovali o osnovi poslovnega reda za pripravljani odbor, o poslovnem redu deželne učiteljske konference in o osnovi revizije normaln. učnih črtežev. Pretresalo se je dalje, kako stališče naj zavzema slovniški pouk in pouk računstva v ljudski šoli, o enotnih oblikah pisanih črk in o predpripravah za razstavo učil, ki naj se priredi za časa dež. učiteljske konference. Predsednik je nato podal nekaj črtic o kranjskem šolstvu, kar naj bi služilo kot nekaka podlaga za dela, ki se bodo izvršila, ter določil prihodnjo sejo za dne 23. decembra t. l., pri kateri bode poročal delegat L. Jelenc o nasvetih za poslovni red odbora, ravnatelj Levec o nasvetih za poslovnik deželne učiteljske konference, delegat J. Toman o stališču slovniškega pouka, delegat Jan. Bernot o onem računskega pouka, Jožef Gregorin o normalnem učnem načrtu na razdeljenih, eventualno nerazdeljenih enorazrednicah, Fr. Gärtner pa o predpripravah za razstavo učil.

„**Napredni učitelj III**“ je jako slabo poučen o ljubljanskih šolskih razmerah, dasi nosi zvonec med najnovejšimi „naprednjaki“. V „Slovenca“ z dne 20. novembra piše ta mož, da je mestni šolski svet pri imenovanju nadomestne voditeljice na mestni dekliški štirirazrednici namesto obolele voditeljice Guslove prezrl najstarejšo učiteljico. To je nesramna laž in „farbanje“ javnosti! Mestni šolski svet je imenoval službeno najstarejšo učiteljico za namestnico voditeljice in ta je gdč. Minka Maroutova, katera je dovršila učiteljske l. 1877; izpit učne usposobljenosti je prebila l. 1879 in stalno je bila nameščena l. 1881. Druga najstarejša na zavodu, katero ima v mislih naš „naprednjak“, je gdč. Agneza Zupanova. Le-ta je napravila zrelostni izpit l. 1878, izpit učne usposobljenosti l. 1880 in stalno je bila nastavljen l. 1881. Kdor zna brati te številke, takoj izprevidi, da je mestni šolski svet postopal popolnoma pravilno in ni „demoralizoval učiteljstva“. „Napredni učitelj III.“ tudi o imenovanju voditeljevega namestnika na III. mestni šoli ni prav poučen, ko trdi, da so najstarejšega učitelja prezrli. Resnici na ljubo moramo zopet povedati, da je najstarejši učitelj koncem šolskega leta ponujano mu vodstvo odklonil in da se je potem ponudilo vodstvo drugemu najstarejšemu učitelju. Popolnoma napačni in brez zakonite podlage so nazoni „Naprednega učitelja III.“ tudi glede oddaje začasne voditeljske službe na I. mestni petrazrednici. Nesramen in predrzen je tudi napad na našega velezaslužnega g. župana, kateri je velik prijatelj učiteljstva in g. Raktelja še posebej. To je pokazal posebno z lepo, impozantno, g. Raktelju na čast prirejeno slavnostjo, ko se mu je izročila diploma meščanstva ljubljanskega mesta in z drugo še lepšo slovesnostjo, ko se mu je izročil zlati zaslužni križec. Ljubljansko napredno učiteljstvo je vsled tega napada na velezaslužnega g. župana Iv. Hribarja do skrajnosti ogorčeno in bode že poskrbelo, da se razkrinka maslo, ki ga nosi „Napredni učitelj III.“ na svoji glavi, ako ne bode miroval s svojimi napadi na poštene in delavne ljudi.

„**Ljubljanski Zvon**“. Uredništvo tega našega najboljšega leposlovnega mesečnika bo z novim letom dogovorno z g. A. Aškercem prevzel g. dr. Fr. Zbašnik.

Za člana c. kr. deželne šolskega sveta v Gorici je imenovan stolni prošt preč. g. dr. Alojzij Faidutti.

Tihotapstvo. V zbornico II. mestne šole na Cozovi cesti vtihotaplja nekdo „Slovenskega učitelja“.

V Št. Vidu nad Ljubljano so obhajali v soboto 15. m. m. stoletnico Andrej Bitenčevega rojstva. Kakor znano, je zapustil A. Bitenc za št. vidsko šolo lep kapital 80 fisočakov, katerega obresti naj se porabijo za njen razvoj. Pričakovati je bilo torej, da bo slavnost stoletnice tudi primerna veliki dobroti. A bila je jako ponižna slavnost. Peta maša in „libera“ na grobu, potem pa par pesmic v šoli in pa kratka govora župnika in nadučitelja, to je bilo vse. No — pa upajmo, da bodo Št. Viščani vsaj spominsko ploščo vzdali v A. Bitenčev dom tja na spomlad in da se bodo takrat izkazali, da niso samo potrebni, ampak tudi vredni takega velikega dobrotnika.

Skušnje učiteljske usposobljenosti v Kopru. — Od 10. do 15. m. m. so se vršile na učiteljski v Kopru skušnje učiteljske usposobljenosti. Od 8 Slovencev so zvršili gospodje učitelji: z odliko Pavel Plesničar, učitelj v Marezigah pri Kopru, in Jakob Rojic, učitelj na Barki pri Divači. Z dobrim uspehom gg.: Ferdinand pl. Kleinmayer, učitelj v Škedi, in Rafael Kosovel, učitelj v Barkoljah, Rihard Orel, učitelj Dornbergu, Martin Furlan, učitelj na Vojšči, in Izidor Koch, učitelj v Logah pri Kobaridu. Vsi imenovani gospodje, razum slednje imenovanega, napravili so tudi izpit iz nemškega jezika; poleg tega g. Kleinmayer in g. Kosovel še iz italijanščine.

Javna zahvala. Povodom mojega 40letnega službovanja na šolskem polju so mi priredili krasen časten večer, pri katerem se mi je izkazalo toli simpatij in pristrčne naklonjenosti, da se čutim dolžnega, izreči mnogobrojnim vdeležnikom te slavnosti od blizu in daleč, zlasti gosp. F. Verbiču za njegov požrtvovalni trud, velecenjenim damam in gospodom z Vrhnike, Ljubljane in drugod, zlasti pa še blagorodnemu gosp. c. kr. okraj. šol. nadzorniku V. Zupančiču za krasni slavnostni govor, svojim dragim tovarišicam in tovarišem in sploh vsem, ki so se me pri tej priliki spominjali, tem potom svojo najtoplejšo in najpristrčnejšo zahvalo. V Borovnici, dne 20. novembra 1902. Fr. Papler, nadučitelj.

Vabilo na zaupni shod, katerega skliče ajdovska podružnica učiteljskega društva za goriški okraj v Ajdovščino, dne 4. decembra ob 11. uri predpoldne. Dnevni red: 1. Predsednikov nagovor. 2. O petletinah; poroča g. predsednik. 3. O prošnjah na deželni zbor, glede zboljšanja učiteljskega stanja; poroča g. tov. Bajt Fran. 4. O načrtu postave glede zboljšanja učiteljskega gmotnega stanja; poroča g. tovariš Možina Ant. K shodu so vabljeni poleg učiteljstva tudi slov. deželni poslanci, da pojasnijo stališče deželnega zbora o zgornjih točkah. K obilni vdeležbi uljudno vabi odbor.

Opazka: Vlak odhaja iz Gorice ob 8⁵⁵ zjutraj. Oglase k skupnemu obedu sprejema gosp. Bajt v Ajdovščini do 3. decembra.

Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj zboruje dne 7. decembra t. l. ob pol 11. uri dopoldne v deški okr. šoli v Celju z nastopnim sporedom: 1. Zapisnik. 2. Petje. 3. Društvene zadeve in nasveti. 4. Podavanje: „Naš šolsko-političen list“. 5. Iz šolske prakse. K mnogobrojni udeležbi vljudno vabi za odbor:

Armin Gradišnik
t. č. predsednik.

Zahvala. Umirovljeni učitelj g. Fr. Klinar v Spodnji Hrušici je tukajšnji šoli sledeče daroval: Od slov. šol. „Matice“ tri knjige, tri letnike časopisa „Zvonček“, čez 50 raznih rudnin in kamnov, mnogo cepljenih drevin in divjakov. Za ta dar se šol. vodstvo g. darovatelju toplo zahvaljuje.

Šolsko vodstvo Hrušica, dne 19. novembra 1902.

J. Cepuder.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 1224.

Kranjsko.

Na mestni slovenski deklški Srazrednici v Ljubljani je stalno popolniti dvoje na novo osnovanih učnih mest s službenimi prejemki, kakor jih ustanavlja zakon z dne 14. maja 1898. dež. zak. št. 25.

Oziralo se bode v prvi vrsti na prosilke, ki so izprašane za meščanske šole iz II. ali III. strokovne skupine.

Prošnje je vlagati predpisanim potom do 21. grudnia 1902 pri podpisaneu šolskemu oblastvu.

Po določenem roku dospelo ali nedostavno opremljene prošnje se ne bodo upoštevale.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani 20. listopada 1902.

Št. 1029.

Na enorazredni ljudski šoli v Skaručini je stalno oddati mesto učitelja-vođitelja s postavnimi prejemki.

Prošnje je poslati po predpisaneu potu tukajšnjemu uradu do dne 24. decembra 1902.

C. kr. okrajni šolski svet v Kamniku, dne 22. novembra 1902.

Z. 1272.

An der einklassigen Volksschule in Lüsach ist die provisorisch besetzte Lehrer- und Schulleiterstelle mit den gesetzmässigen Bezügen nebst dem Genusse der Naturalwohnung definitiv zu besetzen.

Die gehörig belegten Gesuche sind bis 17. Dezember l. J. im vorgeschriebenen Wege hieramts einzubringen.

K. k. Bezirksschulrat Radmannsdorf, am 17. November 1902.

Z. 2259.

An der zweiklassigen Volksschule in Eisnern ist die provisorisch besetzte zweite Lehrstelle mit den gesetzmässigen Bezügen definitiv zu besetzen.

Die gehörig belegten Gesuche sind im vorgeschriebenen Wege bis 17. December l. J. hieramts einzubringen.

K. k. Bezirksschulrat Krainburg, am 17. November 1902.

Z. 2260.

An der zweiklassigen Volksschule in Hl. Kreuz ist die provisorisch besetzte zweite Lehrstelle mit den gesetzmässigen Bezügen definitiv zu besetzen.

Die gehörig belegten Gesuche sind im vorgeschriebenen Wege bis 17. December l. J. hieramts einzubringen.

K. k. Bezirksschulrat Krainburg, am 17. November 1902.

Št. 652.

Štajersko.

Na ljudski šoli pri Mali nedelji, katera bo o Veliki noči 1903 v petrazrednico razširjena, sta dve učiteljski službi s plačilom po II. krajnem razredu stalno, oziroma začasno namestiti.

Prositelji, oziroma prositeljice, ki morajo obeh deželnih jezikov popolnoma zmožni biti, naj vložijo svoje redno opremljene prošnje do konca decembra t. l. pri krajnem šolskem svetu pri Mali nedelji.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru, dne 18. novembra 1902.

Ivan Bonač

Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 5 in 6

priporoča slavnemu učiteljstvu svojo

veliko zalogo izbornega papirja, pisalnih in risalnih šol. potrebščin, zvezkov in zapisnikov.

Priznana izborni svinčniki družbe sv. Cirila in Metoda Hardmuthovega fabrikata vedno v zalogi. Ceniki na zahtevo gratis in franko.

Solidna vezava knjig za šolske knjižnice itd. po nizki ceni v lastni knjigovезnici.

Ravnokar je izšel v moji zalogi krasen slovenski

skladni koledar

v moderni obliki. Komad 70 vin., po pošti 80 vin.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Frančišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Oznanila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/2 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 8 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Radivoj Koréne. — Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“. Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.